

Metodicko-výkladová příručka k problematice konkursních řízení na vedoucí pracovní místa ředitelů škol a školských zařízení

Číslo jednací: MSMT-25676/2014-5

Hlavním cílem této metodicko-výkladové příručky je poskytnout odpovědi na čtenější otázky týkající se organizace konkursních řízení podle vyhlášky č. 54/2005 Sb., o náležitostech konkursního řízení a konkursních komisích, a souvisejících problémů v podmínkách územních samosprávných celků, zvláště obcí. Úvodem se rovněž shrnují základní pravidla jmenování ředitelů škol a školských zařízení podle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). Materiál si neklade za cíl být úplný, a proto se předpokládá jeho průběžné doplňování. Ředitelem školy se v dalším textu rozumí i ředitel školského zařízení.

I. Ke jmenování ředitele školy a vyhlášení konkursního řízení po novele školského zákona

› ***Jaké změny přinesla novela školského zákona s účinností od 1. ledna 2012?***

Novela školského zákona, provedená zákonem č. 472/2011 Sb., zavedla s účinností od 1. ledna 2012 pravidlo pro jmenování ředitelů veřejných škol do pracovního poměru na dobu určitou 6 let. Účelem uvedené změny bylo reagovat na tehdejší stav, kdy zřizovatel školy měl jen velmi omezenou možnost odvolat ředitele po jeho jmenování z funkce, neboť pro odvolání musel být naplněn některý ze zákonem přísně vymezených důvodů. Zřizovatel tak mohl v zásadě postihnout pouze závažné porušení nebo neplnění právních povinností vyplývajících z vykonávané funkce, nemohl však reagovat například na stagnující či neefektivní vedení školy ze strany ředitele. Obecná právní úprava zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, však umožňovala tomu, kdo vedoucího zaměstnance jmenoval na vedoucí pracovní místo, odvolat jej z funkce kdykoli a bez uvedení důvodu (tato úprava je ostatně obecně platná i dnes). Jako kompromis mezi neomezenou „odvolací pravomocí“ zřizovatele a faktickou neodvolatelností ředitele školy tak byla přijata citovaná novela, která zavedla pravidlo pro jmenování ředitelů do pracovního poměru na dobu určitou 6 let. Podle stávajícího znění školského zákona se doba trvání pracovního poměru na dobu určitou automaticky prodlužuje o dalších 6 let, nedojde-li zřizovatelem v zákonné lhůtě (během posledních 6 měsíců pracovního poměru, nejpozději však 3 měsíce před skončením) k vyhlášení konkursního řízení (dále také „konkurs“) – § 166 odst. 3 školského zákona.

› ***Co navrhuje připravovaná novela školského zákona?***

Podle názoru Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT“) šestileté období zhruba odpovídá době, v níž lze plánovat a naplnit dlouhodobou koncepci práce ředitele školy. Zkušenosti z praxe však potvrdily, že pracovní poměr na dobu určitou může být pro ředitele školy znevýhodňující. Připravená novela školského zákona ([sněmovní tisk č. 288](#)), s předpokládanou účinností ve druhém čtvrtletí roku 2015, tak nadále počítá se zachováním šestiletých „funkčních období“, avšak nově v rámci pracovního poměru na dobu neurčitou. Je navrhováno, aby obdobně jako dnes mohl zřizovatel před koncem funkčního období vyhlásit na vedoucí pracovní místo ředitele školy konkurs, čímž by se na dosavadního ředitele pohlíželo, jako by byl z funkce odvolán. Řediteli by však neskončil pracovní poměr k právnické osobě vykonávající činnost školy či školského zařízení, právnická osoba by podle § 73a odst. 2 zákoníku práce byla povinna nabídnout bývalému řediteli jiné pracovní zařazení, které odpovídá jeho zdravotnímu stavu a kvalifikaci. Pokud by škola neměla takovou práci nebo by ji bývalý ředitel odmítl, byl by dán výpovědní důvod podle § 52 písm. c) zákoníku práce (z důvodu fikce nadbytečnosti).

Přechodným ustanovením se současně navrhuje převést do nového režimu pracovního poměru na dobu neurčitou i dosavadní ředitele škol, kteří již byli jmenováni do pracovního poměru na dobu určitou.

› **Kdy může a kdy musí zřizovatel vyhlásit konkurs?**

Zřizovatel vyhlašuje konkurs na (bezprostředně nebo k předem známému datu) uvolněné vedoucí pracovní místo ředitele školy. Vedoucí pracovní místo může být uvolněno z vůle ředitele nebo z důvodu skutečností, které nastanou na jeho straně (vzdání se funkce, výkon veřejné funkce, mateřská nebo rodičovská dovolená, dlouhodobá hospitalizace, zahraniční stáž apod.), anebo z důvodu odvolání ředitele zřizovatelem ze zákonem taxativně vymezených důvodů (§ 166 odst. 4 a 5 školského zákona). Od 1. ledna 2012 je zřizovatel také oprávněn vyhlásit konkurs v průběhu posledních 6 měsíců pracovního poměru ředitele školy na dobu určitou, nejpozději však 3 měsíce před jeho skončením, a to z vlastní vůle a bez povinnosti naplnění určitých zákonných důvodů. Zřizovatel je povinen vyhlásit konkurs vždy, navrhne-li to nejpozději 6 měsíců před koncem doby trvání pracovního poměru na dobu určitou Česká školní inspekce nebo školská rada. Vyhlášení konkursu má za následek ukončení pracovního poměru ředitele školy uplynutím doby, na kterou byl sjednán. Nedojde-li k vyhlášení konkursu, prodlužuje se doba trvání pracovního poměru ředitele školy o dalších 6 let. Podle připravené novely školského zákona bude zřizovatel obdobně moci vyhlásit konkurs před koncem šestiletého „funkčního období“, přičemž učiní-li tak, odvolá ředitele školy k poslednímu dni šestiletého období. Nevyhlásí-li zřizovatel konkurs, počne dnem následujícím po konci dosavadního šestiletého období řediteli školy běžet další šestileté funkční období.

› **Co se stane, není-li konkurs podle § 166 odst. 3 školského zákona včas vyhlášen?**

Není-li konkurs vyhlášen vůbec nebo není-li vyhlášen v průběhu posledních 6 měsíců pracovního poměru, nejpozději však 3 měsíce před jeho skončením, dosavadní ředitel pokračuje automaticky dalším šestiletým funkčním obdobím a jeho pracovní poměr se prodlužuje. Podle připravené novely školského zákona se prodlouží funkční období ředitele o dalších 6 let v rámci pracovního poměru na dobu neurčitou. Vyhlášením se rozumí zveřejnění textu vyhlášení konkursu; samotné usnesení rady obce či kraje nebo rozhodnutí starosty může být provedeno i dříve než 6 měsíců před skončením pracovního poměru. Naopak, je-li usnesení či rozhodnutí provedeno sice v zákonné lhůtě, ale text vyhlášení konkursu je zveřejněn později než 3 měsíce před skončením pracovního poměru, platí věta první a druhá – tj. dosavadní pracovní poměr (či funkční období) dosavadního ředitele se automaticky prodlužuje.

II. Konkurs, jeho vyhlášení a náležitosti

› **Proč je nutné konat konkurs na pracovní místo ředitele školy a jaký je jeho účel?**

Povinnost obsazovat vedoucí pracovní místo ředitele příspěvkové organizace nebo školské právnické osoby vykonávající činnost školy nebo školského zařízení na základě konkursu mají obce a kraje podle § 166 odst. 2 školského zákona. Účelem konkursu je zvýšit transparentnost výběru osob na vedoucí pracovní místo ředitele veřejné školy a zvýšit pravděpodobnost „správného“ rozhodnutí ze strany zřizovatele, neboť konkurs poskytuje zřizovateli určitý servis, tedy především podrobnější informace o jednotlivých uchazečích na základě odborného posouzení k tomu zřizovanou komisí.

› **Platí povinnost vyhlásit na pracovní místo ředitele školy konkursní řízení vždy?**

Zásadně ano. Ředitelem školy může být podle § 166 odst. 2 školského zákona a vyhlášky č. 54/2005 Sb., o náležitostech konkursního řízení a konkursních komisích (dále jen „vyhláška“), jmenován jen ten, kdo prošel konkursním řízením. Je to zákonná podmínka pro to, aby vybraný uchazeč mohl být jmenován ředitelem školy v souladu se školským zákonem a aby mohl být takto jmenovaný ředitel zapsán do školského rejstříku.

› **Je nutné organizovat konkursní řízení a jmenovat ředitele i v případech mateřské a rodičovské dovolené ředitelky (ředitele)?**

Pro případy nemožnosti vykonávat činnost ředitele školy, které jsou spíše krátkodobého charakteru (mateřská dovolená, zahraniční stáž, hospitalizace v nemocnici) a jsou nebo bývají dopředu známy, ředitelé škol ustanovují tzv. zástupce statutárního orgánu, tj. osoby, které jsou v době nepřítomnosti ředitele oprávněny jednat jménem právnické osoby v plném rozsahu kompetence ředitele školy (tato pozice musí být zřízena vnitřním předpisem organizace, zpravidla organizačním řádem). Druhým řešením je, že ředitel školy jednorázově deleguje plný rozsah své kompetence na svého zástupce. V případech, kdy se předpokládá delší doba nepřítomnosti ředitele školy (uvolnění pro výkon veřejné funkce, rodičovská dovolená, dlouhodobá zahraniční stáž apod.), je vhodné konkursní řízení organizovat a zastupujícího ředitele jmenovat na základě jeho výsledku. Byť jde o zástup, není možné ředitele školy jmenovat na dobu delší než 6 let (§ 166 odst. 2 školského zákona). Není naopak vyloučeno jmenovat zastupujícího ředitele na dobu kratší než 6 let, pokud jmenování na standardní šestileté období brání objektivní důvody.

› **Je možné, aby ředitele školy zřizovatel jmenoval bez konkursního řízení?**

Školský zákon nepočítá s tím, že by ředitelem školy mohla být jmenována osoba, která se nezúčastnila konkursního řízení. Dojde-li k náhlé události, v jejímž důsledku škola přijde o ředitele nebo ten není v žádném případě schopen právně jednat (např. ředitel se vzdá funkce, je odvolán, nastane dlouhodobá překážka v práci, zemře) a škola nemá zřízenou a obsazenou pozici zástupce statutárního orgánu, je s ohledem na zajištění nutného chodu právnické osoby (školy) možné, aby zřizovatel jmenoval dočasnýho ředitele pouze s využitím svých kompetencí zřizovatele vyplývajících ze zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, nebo ze zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů. Toto dočasné řešení nerespektuje § 166 odst. 2 školského zákona, a je proto nutné, aby zřizovatel co možná ihned vyhlásil konkursní řízení. V případě, že z konkursního řízení nevzejde vhodný uchazeč, kterého by zřizovatel jmenoval, je třeba organizovat další konkursní řízení.

› **Kdo plní úkoly zřizovatele na úrovni obcí?**

V obcích, v nichž se volí rada obce, plní úkoly zřizovatele spočívající ve jmenování a odvolávání ředitelů právnických osob, které jsou zřízeny obcí, rada obce. Rada obce proto vyhláší konkursní řízení, jmenuje členy konkursní komise, jmenuje a odvolává ředitele, určuje mu plat [§ 102 odst. 2 písm. b) zákona o obcích]. Protože jde o vyhrazenou pravomoc rady obce, nemůže vyjmenované úkoly zřizovatele vykonávat zastupitelstvo obce. V obcích, kde se rada obce nevolí, vykonává její pravomoc starosta (§ 99 odst. 2 zákona o obcích). V tomto případě však zákon o obcích nestanoví, že jde o vyhrazenou pravomoc starosty, a není proto vyloučeno, aby si vyjmenované úkoly zřizovatele vyhradilo zastupitelstvo v souladu s § 84 odst. 4 zákona o obcích. Organizace konkursního řízení a výkon zřizovatelských úkolů spadají do samostatné působnosti obce.

› **Kdy je konkurs vyhlášen?**

K vyhlášení konkursu je zapotřebí přijetí usnesení rady obce nebo kraje, anebo rozhodnutí starosty nebo usnesení zastupitelstva v případě, že v obci není rada zřízena. Usnesení či rozhodnutí samotné ještě není vyhlášením konkursu, to nastává až oznámením na úřední desce nebo jiným způsobem v místě obvyklém (§ 3 vyhlášky).

› **Jaké jsou náležitosti vyhlášení konkursu? (K § 3 vyhlášky)**

Zřizovatel oznámí na úřední desce (případně jiným způsobem v místě obvyklém):

- a) název funkce a právnické osoby vykonávající činnost školy, kde má být funkce vykonávána,
- b) předpoklady pro výkon funkce stanovené zvláštním právním předpisem,
- c) název a adresu zřizovatele, na kterou se doručují přihlášky,

d) obsahové náležitosti přihlášky a termín jejího podání.

Odkaz na konkrétní ustanovení školského zákona či vyhlášku, dle nichž je konkurs vyhlášen, není nezbytnou náležitostí vyhlášení. Rovněž není nutné odkazovat na zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a požadovat, aby uchazeč udělil souhlas se zpracováním osobních údajů. Souhlasu není třeba, neboť se jedná o případ dle § 5 odst. 2 písm. a) a b) zákona č. 101/2000 Sb., kdy správce může zpracovávat osobní údaje bez souhlasu subjektu údajů. Uchazeč podáním přihlášky dává souhlas ke zpracování údajů za účelem provedení konkrétního konkursního řízení; za jiným účelem nesmí být údaje zpracovány.

› ***Na co si dát pozor při vyhlásování konkursního řízení? (K § 3 vyhlášky)***

Velmi důležitá je identifikace školy jejím přesným názvem a nejlépe i dalšími identifikačními znaky právnické osoby.

Termín podání přihlášky podle § 3 písm. d) je vhodné konkretizovat podle toho, zda zřizovateli stačí, aby uchazeči podali do daného data přihlášku k poštovní přepravě (podání zásilky na poště), anebo zda požaduje fyzické doručení (podání) přihlášek na svou podatelnu.

Velmi vhodné je v oznámení vyhlášeného konkursního řízení upozornit uchazeče na to, že svou přihlášku mají podat v obálce nadepsané „konkurs – neotvírat“. Takováto podání mají odlišný režim z hlediska předpisů spisové služby, který má zaručit, že s přihláškou a jejími přílohami nebude manipulovat nepovolaná osoba, nýbrž až konkursní komise.

› ***Kdy je konkurs zahájen a kdy je ukončen?***

Konáním konkursu se rozumí proces podle § 5 vyhlášky, tedy samotné posuzování vhodnosti uchazečů v řízeném rozhovoru, popř. testu. Konkurs lze zahájit nejdříve 14 dní po odeslání všech pozvánek ke konkursu doporučenou zásilkou s dodejkou. Konkursní komise však začíná pracovat ještě před samotným zahájením konkursu, neboť podle vyhlášky zahájí svou činnost bezodkladně po svém jmenování zřizovatelem. Konkurs je ukončen okamžikem, kdy předseda komise předá zřizovateli zápis o průběhu konkursu podle § 6 odst. 2 vyhlášky.

III. Konkursní komise, její složení a činnost

› ***Musí být nejdříve vyhlášen konkurs a až poté jmenována konkursní komise?***

Je logické, aby nejprve byl konkurs vyhlášen a teprve poté jmenována komise, avšak vyhláška tento postup výslovně nepožaduje.

› ***Kdo určuje, který z členů konkursní komise bude jejím předsedou? (K § 1 odst. 1 a § 2 vyhlášky)***

Kdo bude předsedou konkursní komise, určuje zřizovatel v rámci jednání, které předchází formálnímu aktu jmenování členů konkursní komise. Předsedu zřizovatel označí ve jmenování. Nejčastěji bývá předsedou konkursní komise zástupce zřizovatele.

› ***Jakým způsobem se určuje člen konkursní komise za zřizovatele? [K § 2 odst. 3 písm. a) vyhlášky]***

Vyhláška způsob určení člena konkursní komise za zřizovatele nekonkretizuje. V podmínkách obcí a krajů bývá členem konkursní komise za zřizovatele člen zastupitelstva nebo rady, ale může jím být i kdokoliv mimo volené orgány i úřad.

› ***Jakým způsobem se určuje člen konkursní komise za krajský úřad? [K § 2 odst. 3 písm. b) vyhlášky]***

Nominaci člena konkursní komise ředitelem krajského úřadu upravují organizační předpisy krajských úřadů. Nejlépe je kontaktovat odbor školství místně příslušného krajského úřadu. Odbory školství několika krajských úřadů mají zpracovány pomůcky, které mohou obce s výhodou využít při organizaci konkursního řízení, ale mohou posloužit i osobní zkušeností příslušných referentů, kteří se za krajský úřad činnosti v konkursních řízeních účastní.

› ***Kdo je to odborník v oblasti státní správy, organizace a řízení v oblasti školství podle druhu a typu příslušné školy nebo školského zařízení a jakým způsobem se tento člen konkursní komise určuje? [K § 2 odst. 3 písm. c) vyhlášky]***

Odborníkem podle § 2 odst. 3 písm. c) vyhlášky bývá nejčastěji ředitel školy stejného druhu (stejným druhem školy je například gymnázium a střední odborná škola), případně typu (typem školy je např. škola pro zrakově postižené; typ je však určující zejména v případě školských zařízení, kde je jednoznačně spojen s obsahem příslušné činnosti, např. školní jídelna, školní družina apod.). Může to však být například i úředník zařazený v odboru školství obecního úřadu obce s rozšířenou působností (zpravidla vykonává správní činnosti na úseku státní správy). Tohoto člena komise vyhledává a nominuje zřizovatel.

› ***Jakým způsobem se určuje člen konkursní komise za pedagogické pracovníky školy? [K § 2 odst. 3 písm. d) vyhlášky]***

Vyhláška způsob určení člena konkursní komise za pedagogické pracovníky nekonkretizuje. Je vhodné, aby zřizovatel požádal ředitele školy, a pokud ten svou činnost nevykonává, jeho zástupce, o součinnost v tom, aby se o svém zástupci v konkursní komisi usnesli pedagogičtí pracovníci na pedagogické radě (volbou, aklamací). Je však možné, aby zřizovatel určil člena konkursní komise za pedagogické pracovníky sám nebo zprostředkovaně na doporučení ředitele školy nebo jeho zástupce. Vyhláška nevylučuje, aby k nominaci zástupce pedagogických pracovníků došlo na provozní poradě, tedy i hlasy nepedagogických pracovníků; nominant však musí být pedagogickým pracovníkem (ledaže by šlo o případy podle § 2 odst. 4 nebo 6 vyhlášky).

› ***Jakým způsobem se určuje člen konkursní komise, kterým je školní inspektor České školní inspekce? [K § 2 odst. 3 písm. e) vyhlášky]***

Nejvhodnějším způsobem je oslovit ředitele příslušného inspektorátu České školní inspekce s žádostí o nominaci školního inspektora.

› ***Jakým způsobem se určuje člen konkursní komise z řad členů školské rady? [K § 2 odst. 3 písm. f) vyhlášky]***

Tento člen konkursní komise připadá v úvahu ve školách, při nichž se podle školského zákona zřizuje školská rada (ne tedy u školských zařízení a u mateřských škol). Vyhláška způsob určení člena konkursní komise ze školské rady nekonkretizuje. Je vhodné, aby zřizovatel oslovil předsedu školské rady s žádostí o součinnost v tom, aby se o svém zástupci v konkursní komisi usnesli sami členové školské rady (volbou, aklamací). Je však možné, aby zřizovatel určil člena konkursní komise ze školské rady sám nebo zprostředkovaně na doporučení jejího předsedy.

- › ***Když se školy slučují (sloučením nebo splynutím), jak určit zástupce pedagogických pracovníků a zástupce školské rady do konkursní komise? (K § 2 odst. 5 a 6 vyhlášky)***

Pro případy sloučení nebo splynutí umožňuje vyhláška jmenovat komisi bez pedagogického pracovníka nebo jiného zaměstnance školy; v případě splynutí (tj. vzniku nové organizace) zpravidla nebude školská rada ještě ustavena. V případě slučování vyhláška umožňuje postupovat i tak, že zřizovatel jmenuje členem konkursní komise, který je pedagogickým pracovníkem, pedagogického pracovníka z pedagogického sboru nástupnické organizace a členem konkursní komise ze školské rady, člena školské rady organizace slučované. Další možností je jmenovat členem konkursní komise oba uvedené zástupce za organizaci nástupnickou a zástupce organizace slučované přibrat do konkursní komise jako odborníky s hlasem poradním.

- › ***Jak řešit případné pochybnosti o nestrannosti člena komise?***

Obsazení komise konkrétními osobami je věcí zřizovatele. V praxi může nastat situace, kdy bude obsazení osob napadáno z důvodu tvrzené podjatosti (námitky se uplatňují u zřizovatele). Záleží však na tom, odkud tvrzení o podjatosti vycházejí, o jaké skutečnosti se opírají a jak byla podjatost prokázána. Vzhledem k tomu, že konkursní řízení není správním řízením, nevztahují se na konkursní komisi pravidla pro vyloučení pro podjatost podle správního řádu.

- › ***Musí být tajemník komise zřizovatelem jmenován? Pokud ne, musí to být vždy táž osoba, nebo může dojít k vystřídání, např. v případě onemocnění? (K § 1 odst. 2 vyhlášky)***

Vyhláška nepočítá s tím, že by tajemníka komise musel zřizovatel jmenovat. Může tak učinit, ale z praktického hlediska se jeví vhodnější, aby určení, kdo bude plnit funkci tajemníka komise, bylo na úřadu zřizovatele – podle jeho provozních podmínek. V případě nemožnosti funkci tajemníka dále vykonávat je třeba pověřit touto činností jinou osobu.

- › ***Může být při konkursu kromě členů konkursní komise a jejího tajemníka přítomen ještě nějaký další odborník? (K § 2 odst. 5 vyhlášky)***

Vyhláška umožňuje, aby zřizovatel, popřípadě konkursní komise se souhlasem zřizovatele přizvala k jednání komise v případě potřeby další odborníky s hlasem poradním. Tito přizvaní odborníci však nejsou členy komise, a nemohou tedy ani hlasovat. Může to být podle místních podmínek další odborník z oblasti veřejné správy ve školství nebo z oblasti pedagogické, psycholog apod.

- › ***Může zřizovatel jmenovat současně se jmenováním členů konkursní komise také jejich náhradníky? (K § 1 odst. 1 a odst. 3 vyhlášky)***

Vyhláška se jmenováním náhradníků výslovně nepočítá. Pro případ, že člen komise přestane svou funkci vykonávat, zřizovatel jej odvolá a jmenuje nového člena komise.

- › ***Co je obsahem práce konkursní komise?***

Komise posuzuje vhodnost uchazečů pro výkon funkce, a to na základě přihlášky a řízeného rozhovoru v trvání 15 až 60 minut, případně též na základě znalostního testu trvajících nejdéle 60 minut (testové otázky, kritéria a podmínky hodnocení stanoví komise, s kritérii a podmínkami uchazeče seznámí před začátkem testu).

Pokud jsou k jednání komise přizváni další odborníci s poradním hlasem (§ 2 odst. 5 vyhlášky), vyžádá si komise po skončení řízených rozhovorů stanovisko těchto odborníků.

Komise se usnáší hlasováním o vhodnosti uchazeče, a to na základě přihlášky, řízeného rozhovoru, popřípadě dosavadních výsledků uchazeče v jeho funkcích v oblasti školství, mládeže a tělovýchovy, znalostního testu a vyjádření odborníků. Vhodným uchazečem je ten, kdo získal nadpoloviční počet kladných hlasů přítomných členů komise. V případě rovnosti hlasů rozhoduje hlas předsedy komise.

Je-li vhodných uchazečů více, každý člen komise si sestaví vlastní pořadí těchto uchazečů a předá jej předsedovi. Předseda komise provede za účasti všech přítomných členů komise celkové vyhodnocení a určí výsledné pořadí postupem podle § 5 odst. 5 vyhlášky.

Tajemník pořizuje o průběhu konkursu zápis, jehož náležitosti stanoví § 6 odst. 1 vyhlášky. Zápis podepsaný všemi členy komise přítomnými u konkursu předá předseda komise zřizovateli, a to bez zbytečného odkladu. Pokud člen komise odmítne zápis podepsat, uvedou se do zápisu důvody odmítnutí.

› ***Jsou členové konkursní komise vázáni mlčenlivostí? (K § 4 odst. 2 vyhlášky)***

Vyhláška neukládá členům konkursní komise povinnost mlčenlivosti, nýbrž stanoví, že jednání konkursní komise je neveřejné, jinými slovy, že se nikdo kromě členů konkursní komise nemůže domáhat toho, aby byl jednání komise přítomen. Požádat členy komise o přijetí závazku mlčenlivosti může zřizovatel nebo jakýkoliv člen konkursní komise.

Členové komise jsou zavázáni z jiných právních předpisů nakládat obezřetně s osobními údaji uchazečů, které jsou jim k dispozici, a s materiály, jejichž autory jsou uchazeči. Bez jejich souhlasu není možné tyto osobní údaje a autorské materiály po konkursu jakkoliv využívat nebo šířit.

› ***Je možné jednání konkursní komise urychlit například tím, že tajemník konkursní komise v předstihu otevře došlé obálky, vyhodnotí, zda obsahují všechny náležitosti předepsané vyhláškou, a nakopíruje členům komise životopisy a koncepce? (K § 4 odst. 4 vyhlášky)***

Je dobrá praxe, již podporuje znění § 4 odst. 4 vyhlášky i obecné povědomí o pravidlech komisionálního posuzování soutěžních nabídek, že obálky rozlepuje a soulad s předepsanými obsahovými náležitostmi posuzuje konkursní komise. Každý člen konkursní komise má právo se seznámit s celým obsahem přihlášky včetně všech jejích příloh. Podle § 1 odst. 2 vyhlášky tajemník organizačně a administrativně zabezpečuje jednání komise, nepovažujeme proto za vyloučenou jeho administrativní podporu v podobě otevírání obálek či namnožení jednotlivých dokumentů. Posuzování splnění předepsaných náležitostí a další kroky z toho vyplývající však může činit výhradně konkursní komise (§ 4 odst. 4 vyhlášky).

› ***Může komise některého z uchazečů nepřipustit ke konkursu? (K § 4 odst. 4 vyhlášky)***

Kromě případu vrácení přihlášky podané po termínu [§ 3 písm. d) vyhlášky] se komise na svém prvním jednání usnává o tom, zda některé uchazeče navrhne zřizovateli vyřadit z důvodu nesplnění kvalifikačních předpokladů uchazeče podle zákona o pedagogických pracovnících nebo z důvodu nedodržení obsahových náležitostí přihlášky; v případě drobných nebo nepodstatných nedostatků se může komise usnést, že uchazeče vyzve k odstranění těchto nedostatků. O vyřazení uchazečů z konkursního řízení rozhoduje zřizovatel.

Nedokáže-li konkursní komise na místě posoudit, zda uchazeč splňuje kvalifikační předpoklady, je vhodné vytvořit časovou rezervu potřebnou pro odbornou konzultaci na krajském úřadě nebo na MŠMT. Nepodaří-li se pochybnosti o splnění kvalifikačních předpokladů uchazeče rozptýlit před konkursem, je z hlediska odpovědnosti zřizovatele vhodnějším řešením uchazeče nevyřazovat.

› ***Jsou při organizaci konkursního řízení nějaké termíny, na něž je dobré si dát pozor? (K § 1 odst. 1, § 4 odst. 5, § 5 odst. 6 vyhlášky)***

Výchozím datem, od něhož se všechny důležité termíny v konkursním řízení počítají, je datum vlastního konkursu, tj. tzv. druhého jednání konkursní komise, během něhož komise posuzuje vhodnost uchazečů na základě řízeného rozhovoru a přihlášky. Nejméně 30 dnů před plánovaným datem konkursu musí být ustavena konkursní komise jmenováním jejích členů (§ 1 odst. 1 vyhlášky). Nejpozději 14 dní před dnem konání konkursu komise odešle uchazeči doporučenou zásilkou s dodejkou pozvánku ke konkursu (§ 4 odst. 5 vyhlášky). Bez zbytečného odkladu po vyhodnocení konkursu musí předseda komise vyhlásit výsledné pořadí přítomným uchazečům a nejpozději do 7 dnů od konkursu musí být všichni uchazeči o výsledném pořadí písemně vyzooměni.

IV. Požadavky na uchazeče o jmenování do funkce ředitele

- › ***Jaké jsou zákonem předepsané kvalifikační předpoklady pro ředitele školy? (K § 5 odst. 1 zákona o pedagogických pracovnících)***

Ředitel školy musí splňovat obecné kvalifikační předpoklady pedagogického pracovníka, jimiž jsou svéprávnost (způsobilost k právním úkonům), odborná kvalifikace pro přímou pedagogickou činnost, kterou vykonává, bezúhonnost, zdravotní způsobilost a prokázání znalosti českého jazyka, a k tomu musí získat praxi v rozsahu 3 až 5 let podle druhu školy nebo školského zařízení. Kvalifikační předpoklady upravuje zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

- › ***Co se rozumí praxí spočívající ve výkonu řídicí činnosti? (K § 5 odst. 1 zákona o pedagogických pracovnících)***

Praxí spočívající ve výkonu řídicí činnosti se rozumí výkon činnosti vedoucího zaměstnance podle zákoníku práce. Řízení je jedním z definičních znaků (kompetencí) vedoucích zaměstnanců.

- › ***Je pravda, že všichni uchazeči o pracovní místo ředitele musí mít maturitní zkoušku z českého jazyka, aby prokázali znalost českého jazyka? (K § 4 zákona o pedagogických pracovnících)***

Nikoliv, takto zákon formulován není. Obecně platí, že kvalifikační předpoklad znalosti českého jazyka splňuje ten, kdo svou odbornou kvalifikaci získal studiem v českém jazyce, a to mohou být i cizinci, kteří své předchozí, středoškolské vzdělání získali v zahraničí, ale pak se usadili v České republice a zde získali v českém jazyce kvalifikaci pedagogického pracovníka.

Ten, kdo svou odbornou kvalifikaci získal v jiném vyučovacím jazyce než českém (tj. zpravidla v zahraničí, ale i v cizojazyčných akreditovaných studijních programech vysokých škol v České republice) a předtím úspěšně vykonal maturitní zkoušku z českého jazyka a literatury, nemusí prokazovat znalost českého jazyka další zkouškou.

- › ***Jaké další požadavky může mít zřizovatel na osobu ředitele školy?***

Vykonává-li daná organizace činnosti více škol nebo školských zařízení a má-li zřizovatel zájem jmenovat ředitele školy z jedné konkrétní kategorie pedagogických pracovníků, je nutné uvést odpovídající kvalifikační předpoklady podle zákona o pedagogických pracovnících. Pokud zřizovatel nekonkretizuje, že chce například ředitele, který bude splňovat odbornou kvalifikaci učitele prvního stupně základní školy, mohou se u příspěvkové organizace, která vykonává činnost prvního stupně základní školy, mateřské školy a školní družiny, hlásit i uchazeči, kteří splňují pouze odbornou kvalifikaci vychovatele nebo učitele mateřské školy.

Kvalifikační předpoklady stanovené zákonem o pedagogických pracovnících jsou minimálním standardem. Zřizovatel může určit požadavky vyšší (určitý stupeň vzdělání, minimální délku pedagogické praxe, prokázání znalosti cizího jazyka na určené minimální úrovni – např. zkouškou odpovídající úrovni B2 Společného evropského referenčního rámce pro jazyky).

› ***Může zřizovatel požadovat po uchazečích předložení lustračního osvědčení?***

Zákon č. 451/1991 Sb., kterým se stanoví některé další předpoklady pro výkon některých funkcí ve státních orgánech a organizacích České a Slovenské Federativní Republiky, České republiky a Slovenské republiky, ve znění pozdějších předpisů, se na ředitele škol zřizovaných obcemi, svazky obcí či kraji nevztahuje (viz § 1 tohoto zákona). Proto požadavek doložit lustrační osvědčení v rámci konkursního řízení by neměl zákonnou oporu (byl by s „lustračním“ zákonem v rozporu).

› ***Může uchazeč předložit svoji koncepci staženou z internetu (prokazatelné – řádkování, obrázky, formátování, čísla, písmo...) a lze ji v tomto případě označit jako plagiát? (K § 4 odst. 4 a § 5 odst. 1 vyhlášky)***

Jde o osobní odpovědnost uchazeče. Předložením nepůvodní koncepce rozvoje školy si uchazeč zhoršuje své vyhlídky při posuzování své vhodnosti členy konkursní komise, případně se může vystavit riziku vzniku občanskoprávní odpovědnosti za neoprávněné použití cizího díla.

V. Výsledek konkursu, další postup zřizovatele

› ***Je výsledné pořadí vhodných uchazečů pro zřizovatele závazné? (K § 5 odst. 6 vyhlášky)***

Tak, jak je konkursní řízení ve vyhlášce koncipováno, má zajistit poměrně širokou účast všech zainteresovaných stran na výběru ředitele. Spektrum členů komise odráží odborný i demokratický charakter konkursního řízení a podporuje transparentnost celého procesu výběru nového ředitele. Vyhláška stanoví, že výsledné pořadí uchazečů je doporučujícího charakteru, a přiznává tedy poslední slovo zřizovateli. Jmenování ředitele školy spadá do samostatné působnosti obce nebo kraje. Zřizovatel nese konečnou odpovědnost za jmenování konkrétní osoby ředitelem, stejně jako za jeho kontrolu, hodnocení a případně i odvolání. Zřizovatel tedy buď ředitele jmenuje, nebo nevybere žádného z kandidátů, event. konkurs zruší. Do funkce může být jmenován kdokoliv, kdo se vyhlášeného konkursního řízení zúčastnil a splňuje zákonné předpoklady pro výkon dané funkce (např. i ten, kdo se umístil na posledním místě; nelze vyloučit ani eventualitu, že bude jmenován i uchazeč, o němž se komise neusnesla, že je vhodným uchazečem). Kontrola správnosti výběru ředitele náleží občanům-voličům.

Přesto má ve skutečnosti výsledné pořadí vhodných uchazečů pro zřizovatele velký význam a bývá pro jeho rozhodování poměrně spolehlivým podkladem.

› ***Jak postupovat v případě, že z konkursu nevzejde vhodný kandidát nebo zřizovatel žádného kandidáta nevybere?***

Konkurs končí přesně vymezeným okamžikem (předseda komise předá zřizovateli zápis o průběhu konkursu podle § 6 odst. 2 vyhlášky). V případě, že z konkursu nevzejde vhodný kandidát nebo zřizovatel žádného kandidáta nevybere, je vyhlásit nový konkurs. Pokud dosavadnímu řediteli skončil výkon funkce, a škola by se tak ocitla bez statutárního orgánu, je zřizovatel oprávněn na dobu, než bude na základě konkursu jmenován nový ředitel, jmenovat ředitele „dočasného“. Není však možné tímto způsobem obcházet zákon – ponechat „dočasného“ ředitele delší dobu ve funkci a tvrdit, že se stále nenašel vhodný kandidát a konkurs pokračuje dalšími koly.

› ***Do kolika dnů po konkursu musí zřizovatel účastníkům konkursu oznámit, koho z nich jmenuje ředitelem školy?***

Žádný takovýto termín vyhláška nestanoví. Zřizovatel není povinen všem zúčastněným uchazečům sdělovat, kdo z uchazečů bude jmenován ředitelem školy.

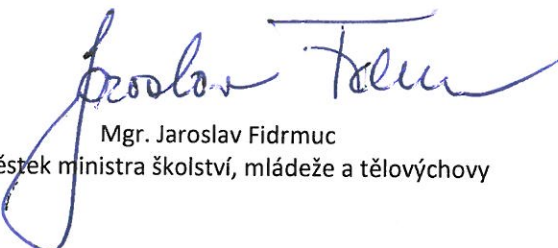
› ***Dá se konkurs zrušit?***

Zpravidla by pro zrušení konkursu neměl být důvod. Pokud tato potřeba přece jen vyvstane, možné to je.

- › **Má pochybení při konkursu, případně neprovedení konkursu vůbec, nějaké právní následky? Kde lze napadat neprovedení konkursu, popř. průběh konkursního řízení?**

S ohledem na to, že doposud neexistuje relevantní judikatura k problematice konkursních řízení, je možné, že v určitých případech by některá závažná pochybení při konkursu nebo neprovedení konkursu mohly mít za následek zpochybnění zákonnosti konkursního řízení či neplatnost jmenování nového ředitele. Porušení školského zákona či vyhlášky také pravděpodobně neunikne pozornosti občanů-voličů. Dozor a kontrola výkonu samostatné působnosti, v jejímž rámci obce a kraje plní zřizovatelské kompetence ve vztahu k jmenování ředitelů škol, pak náleží Ministerstvu vnitra (§ 123 n. a § 129 n. obecního zřízení, § 81 n. a § 86 n. krajského zřízení).

V Praze dne 25 . listopadu 2014

Mgr. Jaroslav Fidrmuc
náměstek ministra školství, mládeže a tělovýchovy